

ODPORÚČANIA PRE ŠPECIÁLNE A INTEGROVANÉ ŠKOLY

1. Zavedenie umeleckých metód ako každodenného nástroja vzdelávania

- Pravidelne využívať umelecké činnosti (pantomíma, koláž, tanec, vizuálne divadlo) nielen na hodinách výtvarnej výchovy, ale aj pri výučbe všeobecných predmetov (dejepis, biológia, slovenský jazyk, matematika).
- Zaviesť cyklické interdisciplinárne projekty spájajúce umenie so spoločenskými a identitnými témami (napr. „Moja malá vlasť“, „Farby a emócie“, „S divadlom cez epochy“).

2. Zabezpečenie prístupu k didaktickým materiálom v slovenskom posunkovom jazyku (SPJ)

- Vytvárať a sprístupňovať inštruktážne videá, tematické slovníky a animácie s prekladom do SPJ.
- Zamestnávať alebo školiť učiteľov a tlmočníkov v oblasti posunkového jazyka a tvorby vizuálnych materiálov podporujúcich porozumenie obsahu.

3. Školenia pre učiteľov v oblasti arteterapie a vizuálneho vzdelávania

- Zaviesť programy ďalšieho vzdelávania v oblasti neverbálnej komunikácie, arteterapie, divadelnej edukácie a projektových metód.
- Zabezpečiť prístup k scenárom, príkladom prác a vzorovým nahrávkam hodín ako metodickým pomôckam.

4. Rozvoj emocionálnych a sociálnych kompetencií žiakov

- Zavádzať hodiny rozvíjajúce empatiu, sebauvedomenie a schopnosť vyjadrovať emócie prostredníctvom umenia (napr. hodiny pantomímy, jogy, workshopy expresie emócií).
- Podporovať prácu v skupinách s jasne definovanými rolami – líder, tvorca, prezentátor – čo posilňuje sebavedomie a zodpovednosť.

5. Prispôsobenie prostredia a nástrojov perцепčným štýlom nepočujúcich žiakov

- Klásť dôraz na vizuálnosť: prácu s obrazom, pohybom, farbou, priestorom.
- Vyhýbať sa jednostranným prednáškovým formám – uprednostňovať manuálne, pohybové, inscenačné aktivity.

6. Vytváranie priestoru pre tvorivú expresiu a spoluprácu

- Podporovať žiakov v samostatnej tvorbe materiálov (plagáty, modely, spoločenské hry), čo zvyšuje ich motiváciu a pocit kompetencie.
- Organizovať prezentácie, výstavy, spoločné projekty medzi triedami a školami ako formu prezentácie prác žiakov.

7. Budovanie kultúrnej a sociálnej identity nepočujúcich žiakov

- Zavádzať témy súvisiace s kultúrou nepočujúcich, posunkovým jazykom, identitou a históriou nepočujúcich.
- Využívať umelecké činnosti ako nástroj na posilnenie príslušnosti a hrdosti na vlastnú identitu.

8. Podpora rovesníckych vzťahov a sociálnej inklúzie

- Učiť prostredníctvom spolupráce – hádanky, divadlo, tanec, spoločenské hry – ktoré posilňujú integráciu a prirodzené vytváranie zmiešaných tímov (nepočujúci – počujúci).
- Umožňovať žiakom účasť na projektoch, kde môžu ukázať svoje silné stránky (napr. grafické, pohybové, emocionálne).

9. Rozšírenie ponuky alternatívnych hodín a projektových aktivít

- V rozvrhu hodín zohľadniť tematické bloky (napr. „Umenie a emócie“, „Týždeň kreativity“, „Umenie a veda“), ktoré využívajú projektové a integračné metódy.
- Organizovať tematické podujatia: „Deň pantomímy“, „Divadlo tieňov“, „Tanec svetov“ – s účasťou miestnej komunity.

10. Neustála evaluácia a rozvoj didaktických metód

- Povzbudzovať učiteľov k dokumentovaniu aktivít a výmene skúseností v sieti škôl.
- Organizovať semináre, platformy na výmenu scenárov a webináre, napr. v rámci spolupráce PZG, integračných a špeciálnych škôl.

Technické a organizačné odporúčania

- Vytvorenie **otvorenej platformy so zdrojmi v SPJ** na využitie v umeleckom vzdelávaní.
- Zavedenie **nástrojov na hodnotenie umeleckého pokroku** u žiakov s ohľadom na ich vizuálnu komunikáciu, emócie a spoluprácu.
- Spolupráca s miestnymi kultúrnymi inštitúciami a organizáciami nepočujúcich (workshopy, výstavy, filmové projekcie, spoločné projekty).

Zhrnutie

Umelecké vzdelávanie môže byť **jazykom zrozumiteľným pre každého nepočujúceho žiaka** – jazykom emócií, obrazu a pohybu. Jeho široké zavedenie v špeciálnych a integrovaných školách prispieva nielen k **osobnému rozvoju**, ale aj k **sociálnej integrácii, kultúrnej identite a radosť z učenia**. Projekt „Umelecké vzdelávanie nepočujúcich“ poskytuje hotové riešenia a modelové inšpirácie, ktoré stojí za to systematicky implementovať.